

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/66/2017
Identifikačné číslo spisu: 1514202593
Dátum vydania rozhodnutia: 14.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1514202593.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 36 432 105, zastúpeného JUDr. Jozefom Boledovičom, advokátom, so sídlom Úzka 578/4, 900 41 Rovinka, proti žalovanému: OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, o zaplatenie zmenkovej sumy 3 028,09 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1CbZm/290/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. marca 2017, č. k. 4CoZm/11/2017-251, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á proti žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo 6. júna 2016, č. k. 1CbZm/290/2014-187 (ďalej len „súd prvej inštancie“), ktorým súd prvej inštancie ponechal v platnosti zmenkový platobný rozkaz súdu prvej inštancie z 28. apríla 2014, č. k. 4Zm/27/2014-20 a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť trovy námietkového konania vo výške 466,22 eur. Žalobcovi priznal právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zmenka je stále, bez ohľadu na kauzu a funkcie, ktoré v sebe nesie, dokonalým, abstraktným skriptúrnym cenným papierom, ktorého oprávnený majiteľ nie je povinný preukazovať ani dôvod záväzku, ani výšku pohľadávky, ako to správne skonštatoval súd prvej inštancie poukazujúc na prepojenie zmenkového zákona a Občianskeho zákonníka (ustanovenie § 495) ako lex generalis. Zmenka bola predložená jej oprávneným majiteľom, ktorý svoj nárok preukázal nepretržitým radom indosamentov, ako aj splnením povinností podľa zmenkového zákona, ktoré sú potrebné na uplatnenie postihu proti indosantovi. Na žalobcu prešli všetky zmenkové práva, vrátane práva vyplniť blankozmenku. Vzhľadom k tomu, že žalovaný ako indosant opomenul svoj garančný záväzok za zmenku vylúčiť, ďalšie kroky žalobcu boli len oprávneným výkonom jeho veriteľského práva k zmenke. Žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že v čase kedy žalobca zmenku a kauzálnu pohľadávku nadobúdal, konal vedome na škodu žalovaného. Bol to žalovaný, kto zmenku rubopisoval bez vylúčenia garančného účinku a následné rubopisy kopírovali spôsob prevodu zavedený prvým

indosantom. Žalovaný ako podnikateľ mal mať na zreteli prísnosť zmenkového práva a pri rubopisovaní zmieniek mal možnosť svoj garančný účinok vylúčiť, čo však opomenul. Postup žalobcu, ktorý najprv vymáhal kauzálne pohľadávky neuvedomujúc si, že disponuje zmenkou, svedčí o jeho dobromyseľnosti. Krajský súd mal za to, že žalovaný sa v snahe napraviť svoje pochybenie pri rubopisovaní zmenky, snažil tvrdiť škodlivé, či šikanózne správanie žalobcu, čo však preukázané nebolo, a preto kauzálne námietky účinné nie sú.

2. K rozhodnutiam Krajského súdu v Košiciach a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktoré predložil žalovaný, odvolací súd uviedol, že nedávajú žalovanému za pravdu. Najvyšší súd posúdil dovolanie žalovaného v inej veci ako prípustné z procesných dôvodov - pre nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd uviedol, že záväzok žalovaného nevznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, ale vznikol ex lege z titulu garančného účinku indosamentu, ktorý vyhotovil bez vylúčenia garancie, ale nakoľko žalovaný sám spotrebiteľom nie je, bolo by v príkrom rozpore s dobrými mravmi, pokiaľ by sa úspešne domáhal nárokov na právnu ochranu, aké prislúchajú len subjektom, ktoré sú v postavení spotrebiteľa. Preto odvolací súd skonštatoval, že žalovanému nepatrí právna ochrana pred zneužívaním spotrebiteľskej zmenky.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dňa 20. júna 2017 dovolanie, ktorým sa domáhal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz vydaný súdom prvej inštancie z 28. apríla 2014, č. k. 4Zm/27/2014-20 zrušuje. Podanie dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ C. s. p. a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.

4. Žalovaný uviedol, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že sa nevysporiadal so závermi zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom, celkom nedostatočne zdôvodnil prípustnosť kauzálnych námietok žalovaného a najmä sa vôbec nevysporiadal s názorom najvyššieho súdu, že konanie žalobcu je potrebné posúdiť aj v rozsahu šikanózneho výkonu práv a rozporu jeho konania s poctivým obchodným stykom. Žalovaný uviedol, že v celom konaní priznáva opomenutie vylúčenia garančného účinku zmenky. Z vykonaných dôkazov dostatočne vyplýva, že žalobca sa dopustil pri nadobúdaní zmenky vedomého konania na škodu žalovaného v zmysle § 17 zmenkového zákona. Z tohto dôvodu je žalovaný toho názoru, že jeho kauzálne námietky sú prípustné. Odvolací súd žiadnym spôsobom nezohľadnil tvrdenia žalovaného, podľa ktorých zmenka uplatnená žalobcom voči žalovanému nemá žiadnu kauzu, keďže žalobca si prostredníctvom zmenky uplatňuje voči žalovanému právo na kompenzáciu nevykonalosti pohľadávok voči úverovým dlžníkom žalovaného, hoci takéto právo voči žalovanému nemá. Dovolateľ je toho názoru, že všetky vykonané dôkazy súd prvej inštancie vyhodnotil v rozpore s vtedy platným § 132 O. s. p. len izolovane jednotlivo a formálne a nie aj v ich vzájomnej súvislosti a v hlbšom kontexte.

5. Podľa dovolateľa vedomé konanie na škodu dlžníka sa v zmysle § 17 zmenkového zákona posudzuje z hľadiska subjektívneho vzťahu nadobúdateľa zmenky k prevodu zmenky v čase jej nadobudnutia, šikanózny výkon práva v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka sa posudzuje z hľadiska objektívnej spoločenskej prijateľnosti takéhoto konania, z hľadiska objektívnych celospoločenských hodnôt. Zmenkový zákon v § 17 podľa žalovaného nelimituje súkromnoprávnu zásadu ekvity prejavenu v § 3 Občianskeho zákonníka v zákaze šikanózneho zneužitia práva v rozpore s dobrými mravmi. Ustanovenie § 17 zmenkového zákona predstavuje dodatočný prostriedok ochrany pred nepoctivým nadobúdateľom zmenky, ktorý pôsobí popri § 3 Občianskeho zákonníka nad jeho rámec a nie namiesto neho. Výklad súdov vylučujúci mimoprávne pravidlá správania zakotvené vo všeobecnom predpise len preto, že zmenkový zákon obsahuje iné prostriedky obrany, je podľa žalovaného formalistický a nesprávny. Ak súd ustanovenie § 17 zmenkového zákona interpretoval ako dôvod na vylúčenie aplikácie § 3 Občianskeho zákonníka, v podstate ho interpretoval ako prostriedok umožňujúci zneužitie zmenky. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí podľa dovolateľa ignoroval názor najvyššieho súdu vyjadrený v jeho viacerých rozhodnutiach a nevenoval zvýšenú pozornosť námietkam žalovaného v rozsahu konania žalobcu v rozpore s poctivým obchodným stykom a šikanóznym výkonom práva. Konajúce súdy

legalizovali také podnikanie, pri ktorom si obchodníci s pohľadávkami môžu odkúpiť od bánk pohľadávky voči ich dlžníkom za 26 % ich nominálnej hodnoty za účelom ich vymáhania od pôvodných dlžníkov a vzápätí zneužitím zmienek žiadať od banky aj dlžníkov duplicitne po 100 % nominálnej hodnoty takto získaných pohľadávok v rozpore s kauzálnymi dohodami.

6. Žalovaný namietal aj skutočnosť, že odvolací súd sa nevysporiadal s právnym názorom najvyššieho súdu v zrušujúcom uznesení sp. zn. 2Obdo/19/2014 ohľadne nutnosti posúdenia zmenky ako neplatnej, keďže v konaní uplatnená zmenka je zmenkou spotrebiteľskou, pričom konajúce súdy sa vo svojich rozhodnutiach vôbec nezaoberali spotrebiteľským charakterom zmenky. Podľa dovolateľa je v zásadnej otázke posúdenia absolútnej neplatnosti dohody o vyplňovacom práve k blankozmenke rozsudok nesprávny, arbitrárny a nepreskúmateľný, že už len z tohto dôvodu treba napadnutý rozsudok zrušiť.

7. Podľa názoru žalovaného rozsudok odvolacieho súdu trpí vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p., keď nepostupoval spôsobom stanoveným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu a spor rozhodol bez zdôvodnenia v rozsahu konania žalobcu v rozpore s poctivým obchodným stykom a konania žalobcu smerujúceho k šikanóznemu výkonu práv a kauzálne námietky žalovaného nezákonne nepripustil, nezaoberal sa platnosťou zmenky, ktorá vznikla na základe spotrebiteľskej zmluvy. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je zároveň podľa dovolateľa nezákonný a nepreskúmateľný podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., keď ignoruje doterajšiu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, zásadné závery spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. R 93/2015 a závery z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 457/2010.

8. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného z 25. augusta 2017 navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol. Podľa žalobcu odvolací súd neznemožnil žalovanému realizáciu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uznesenia najvyššieho súdu uvádzané žalovaným nepredstavujú podľa žalobcu ustálenú rozhodovaciu prax s odkazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017. Dovolanie nie je prípustné ani podľa § 421 C. s. p. s poukazom na ustanovenie § 422 ods. 1 C. s. p., nakoľko napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení (3 028,09 eur) neprevyšuje sumu desaťnásobku minimálnej mzdy v čase začatia konania. Ku dňu začatia konania (k 4. februáru 2014) bola minimálna suma vo výške 352,- eur.

9. Najvyšší súd, ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného treba odmietnuť.

10. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) dovolací súd uvádza, že dovolateľ videl dôvod prípustnosti dovolania v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p., ako aj v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Otázka kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania bola riešená v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2017, sp. zn. 1VCdo/2/2017, podľa ktorého kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p.

11. S poukazom na ustanovenie § 48 ods. 3 C. s. p. je právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu pre senát dovolacieho súdu rozhodujúci vo veci záväzný. Z tohto dôvodu nie je vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu oprávnený posudzovať prípustnosť dovolania žalovaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. Preto sa dovolací súd obmedzil na posúdenie prípustnosti dovolania žalovaného podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

12. K dovolateľom uvádzaným vadám zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. vo veci rozhodujúci senát najvyššieho súdu konštatuje, že dovolacie námietky sú totožné s námietkami, ktoré boli už predmetom dovolacieho prieskumu v skôr vydaných rozhodnutiach (viď sp. zn. 3Obdo/15/2017,

3Obdo/46/2017 a 3Obdo/57/2017) a na záveroch v nich vyslovených zotrúva.

13. S poukazom na právnu úpravu dovolania účinnú od 1. júla 2016, ak dovolateľ v dovolaní namieta vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 C. s. p., musí v dovolaní jednoznačne uviesť, ktorou z väd zmätočnosti uvedenej pod písm. a/ až f/ je podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, poznačené a zároveň je jeho povinnosťou podľa § 431 ods. 2 C. s. p. uviesť, v čom konkrétne táto vada spočíva. Iba ak sú tieto podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k preskúmaniu, či je dovolateľom tvrdený dovolací dôvod aj skutočne daný. Ak v dovolaní nie je jednoznačne uvedené, v čom konkrétne spočíva tvrdená vada zmätočnosti, dovolací súd na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 nie je oprávnený nahrádzať pasivitu dovolateľa, resp. nahrádzať úkony, ktoré bol povinný uskutočniť jeho právny zástupca ako osoba znála práva a hľadať v texte dovolania, prípadne v predloženej spise, čo by prípadne mohlo predstavovať vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 C. s. p. Uvedené znamená, že nepostačuje, ak v rámci textu dovolania dovolateľ skonštatuje, že podľa jeho názoru je nejaký čiastkový záver odvolacieho súdu nepreskúmateľný, prípadne arbitrárny, avšak neuvedie, že týmto konkrétnym postupom odvolacieho súdu malo, resp. mohlo dôjsť k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. V prípade, ak dovolateľ tvrdenú vadu zmätočnosti vyššie uvedeným spôsobom v súlade s ustanovením § 431 C. s. p. nevymedzí, dovolací súd dovolanie odmietne v súlade s ustanovením § 447 písm. f/ C. s. p.

14. K námietke žalovaného, že odvolací súd nepostupoval spôsobom uvedeným v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/19/2014, dovolací súd uvádza, že citované rozhodnutie nemalo pre krajský súd kasačnú záväznosť, nakoľko nebolo vydané v rozhodovanej veci, ani precedenčnú záväznosť. Odvolací súd sa taktiež vysporiadal s právnou argumentáciou obsiahnutou v rozhodnutí, na ktoré poukazoval žalovaný, s ohľadom na jeho procesnú obranu. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že uznesením sp. zn. 2Obdo/19/2014 bolo zrušené rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z procesných dôvodov - pre jeho nedostatočné odôvodnenie, pričom sa nezaoberal hmotnoprávnou stránkou veci. Súd prvej inštancie sa zaoberal všetkými námietkami žalovaného a správne konštatoval oprávnenosť nároku žalobcu.

15. Postup odvolacieho súdu tak nemožno považovať za rozporný s právom na spravodlivý proces. Zároveň dovolací súd považuje tvrdenie odvolacieho súdu, že v rozhodnutí predloženom žalovaným bolo rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zrušené z procesných dôvodov (a nie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci), za správne.

16. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, arbitrárne alebo nelogické s ohľadom na dovolateľom vymedzený dovolací dôvod. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí reagoval na podstatné odvolacie námietky žalovaného a za porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného (viď napr. I. ÚS 673/2014, II. ÚS 27/2008, III. ÚS 167/2013).

17. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. Preto najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.